

Tallinna POLÜTEHNIK

Tallinna Polütehnilise Instituudi parteibüroo, direktiooni, ELKNO komitee ja ametiühingukomitee häälkandja

Nr. 9 (237) Kolmapäeval, 9. aprillil 1958. a. X aastakäik

ELKNÜ IX KONGRESSI OTSUSED EDASPIDISE TÖÖ ALUSEKS

1. aprillil k. a. toimus keemia-mäeteaduskonna komsomoliorganisatsiooni üldkoosolek. Ettekandega ELKNÜ IX kongressist esines ELKNÜ Tallinna Linnakomitee sekretär sm. Tükk.

Ettekandes ja sellele järgnevatel sõnavõttudel tõsteti esile edusammud teaduskonna komsomoli-töös ja kriitiseeriti teravalt veel esinevaid puudusi.

Teaduskonna parimate komsomoligruppide nimetati gruppide O-61 (grupporg sm. Sinisalu) ja K-41 (grupporg sm. Kann). Oigustatud kriitika osaliseks sai õpperühma KS-42 komsomoligrupp (grupporg sm. Piirsalu).

Eriti rõhutati koosolekul vajadust tugevdada komsomoli- ja õppedistsipliini. Kõige tähtsamaks tuleb lugeda tööd komsomoligruppides. Seoses sellega, et stipendiumi määramise komisjonile peab komsomoligrupp edas-

pidi esitama iga üliõpilase iseloomustuse nii ühiskondliku kui õppetöö osas, on vaja grupporgidel senisest rohkem tähelepanu pöörata igale noorele, kasvata da igahes vastutustunnet mitte ainult enda vaid ka kogu grupi eest. Eeskujuks tuleb siin võtta õpperühma O-61 üksmeelset kollektiivi.

Puuduseks on veel see, et teaduskonnal ei ole pidevat sidet tööstusega ning enamuse nooremate kursuste üliõpilasi ei oma ettekujutust tulevase tööst. Soovitatav oleks rohkem organiseerida ekskursioone tööstustesse ja samuti korraldada õpperühmade kohtumisi endiste lõpetajatega. Võimalusi selleks leidub teaduskonnal külluses.

Koosolek otsustas ELKNÜ IX kongressi otsused võtta aluseks oma edaspidises töös.

K. MÜURISEPP (O-21)

MEHAANIKUD — DISTSIPLIINI TULEB TÕSTA

Käesoleva kuu esimesel nädalal toimus mehaanikateaduskonna komsomoliorganisatsiooni üldkoosolek, mille päevakorras oli ELKNÜ IX kongressi materjalide läbiarutamine. Kohe alguses hakkas silma auditooriumi lubamatu hõredus ja nagu kohalolijate registreerimisel selgus ei olnud koosolekule ilmunud üle saja mehaanikateaduskonna kommunistliku noore. Eriti vähe oli kommunistlike noori kohal IV kursuse õpperühmadest ja kolmanda kursuse õpperühmast MM-61 (grupi sekretär Laane). Täies koosseisus puudus aga õpperühma IM-21 (grupi sekretär Lume) komsomoligrupp. Samas ei ole üleliigne mainida, et ka ELKNÜ Keskkomitee poolt korraldatud komsomoliaktiivi vabariiklikult seminarist osavõtul palistis jällegi silma just mehaanikateaduskonna kommunistlike noorte distsiplineerimatus. Puudus tervelt 14 komsomoligruppide sekretäri: Mättik (ME-83), Kruus (MS-82), Soom (MT-64), Goldmann (IM-82) jt. Sellise olukorraga ei tohi mehaanikateaduskonna komsomoliorganisatsioon enam leppida. Eelkõige tuleb teaduskonna komsomolibürool tõsta tunduvalt nõudlikkust. Nende suhtes, kes ei allu distsipliinile, tuleb rakendada karistusi. Olukorrast tuleb informeerida ka dekanaati, et arvata distsipliini mitetunnistavad üliõpilased välja stipendiumi saajate nimekirjast, sest stipendiumi makstakse ju toetusena hästi edasijõudvatele ja ühiskondlikus töös aktiivsetele, distsiplineeritud üliõpilastele.

Koosolekul ettekandega esinev ELKNÜ Keskkomitee koolide- ja üliõpilasnõorsoo osakonna juhataja asetäitja sm. Hiire andis kokkuvõtliku ülevaate ELKNÜ IX kongressil arutusel olnud küsimustest. Pikemalt peatus ta kõrgemate koolidega seosesolevatel küsimustel, tuues samaaegselt

ka rea illustreerivaid näiteid nii meie instituudist kui ka otseselt mehaanikateaduskonnast.

Pikema sõnavõttuga esines koosolekul mehaanikateaduskonna komsomolibüroo sekretär sm. Udras. Ta esitas lühidalt aruande teaduskonna büroo tegevusest aruande-valimiskoosolekust kuni käesoleva ajani. Peatudes üksikute büroo liikmete töö, kriipsutas sm. Udras alla, et osa büroo liikmeid töötasid esimesel semestril vastutustundetult ja loiult. Näiteks langes halva õppeaduse tõttu instituudist välja büroo liige Kärt, vähe on siiani büroo töös kaasa aidanud ka üliõpilased Kiss (MA-26) ja Ermus (IM-41).

Koosoleku lõpul sõna võtnud ELKNÜ TPI komitee sekretär sm. Kesküla juhtis kohalolijate tähelepanu eelkõige nõrgale distsipliinile, millest oli juttu ka juba eespool, ja selgitas siis ülesandeid, millised seab instituudi komsomoliorganisatsiooni ette ELKNÜ IX kongressi resolutsioon. Eriti rõhutas sm. Kesküla poliitilise töö aktiveerimise vajadust komsomoligruppides. Kuigi õpperühmad korraldavad rühmaõhtuid, matku, ekskursioone jt. ühisüritusi, näitab komsomoliridade kasvu nõrkus just seda, et komsomoliaktivistid tegelevad lubamatult loiult poliitilise kasvatuskõnaga. Selline olukord tingib paratamatult ühiskondliku aktiivsuse poolest puudulike inimeste väljalaskmise instituudist, mida me aga ei tohi mingil tingimusel lubada.

TÄHELEPANU!
Ajavahemikus 17.—19. aprillini k. a. toimub TPI ÜTÜ XIV üliõpilaste teaduslik konverents.
ÜTÜ nõukogu

ARVUD JUTUSTAVAD

Saabuv kevad toob jällegi meie üliõpilaspererele uusi rõõme ja muresid. Kes siis ei tunneks lõbu pikkadest päikeseküllastest päevadest, kes meist ei ootaks kannatamatusega suvepraktika algust? Kindlasti kõik... Kuid enne seda seisab ees kevadine eksamisesseioon.

Nüüd meenutagem veel veidi minevikku. Kuidas mõõdus talvine eksamisesseioon? Kas parim teaduskond, parim kursus, parim rühm on suuteline kevadel hoidma oma positsiooni või loovutavad nad selle kellelegi teisele?

Nii-siis, arvud jutustavad... Paljude inimesteks omab õppedukuses talvise eksamisesseiooni tulemuste põhjal esikohta ehitusteaduskond keskmise hindegaga 4,0. Jah, varematal aastatel olevat hoidnud ehitusteaduskond «juhupositsiooni» viimaste seas. Ehitusteaduskonna parimaks kursuseks on IV — keskmise hindegaga 4,2.

Parimad rühmad teaduskonnas on: E-61, E-62, ES-63, E-71 ja E-72 — kõigil keskmise hinne 4,2. Nõrgemad rühmad: E-22 ja E-42. Parimaid üliõpilasi — kõrgendatud stipendiumi saajaid: Tamberg (EA-24), Oiger (E-61), Ristmäe (EA-64), Pomm (E-105) ja teised.

Teisel kohal asub kindlalt keemia-mäeteaduskond keskmise hindegaga 3,9. Parim kursus V — keskmise hinne 4,0; nõrgem kursus II — keskmise hinne 3,6.

Parimad rühmad: O-61, KS-105, KS-102 jt. Parimaid üliõpilasi: Tammelaan (O-21), Tamm (KT-43), Erm (K-81) jt. Nõrgemad rühmad: O-41 ja KS-42 keskmise hinne 3,4. Mitmetel eksamitel ebarahuldavaid hindu saanud üliõpilasi: Trubok (O-41), Kivistik (K-21) jt.

Kolmandal kohal on laeva-remonditeaduskond keskmise hindegaga 3,8. Parim — V kursus. Parimad rühmi: LK-103 — keskmise hinne 4,3, LM-101 — keskmise hinne 4,2 jt. Nõrgemad rühmad: LK-23 ja LM-41 keskmise hinne 3,4. Tublimaid üliõpilasi: Vesterblom (LM-62), Veksler (LK-63) jt.

Viimasel kohal asub instituudi suurim teaduskond — mehaanikateaduskond, keskmise hindegaga 3,7. Teaduskonnas on palju häid rühmi, töökaid ja eriala armastavaid üliõpilasi, kuid rahule ei saa kuidagi jääda I kursuse rühmaga MM-25. Saagu üldsusele teatavaks, et selle rühma kollektiiv

oskas talvisel eksamisesseioonil saada umbes 40 «puudulikku», millede omanikeks on umbes 20 rühma üliõpilast. Tulemus on ainulaadne instituudi ajaloos ja teeb häbi mehaanikateaduskonnale. Rühma MM-25 keskmise hinne on muide 3,2.

Parim kursus on IV — keskmise hinne 4,0; halvim I kursus keskmise hindegaga 3,4.

Parimaid rühmi: MA-86 keskmise hinne 4,1; MM-81 keskmise hinne 4,1 jt.

Teaduskonna parimatena olgu mainitud: Möldre (MM-81), Männik (MM-21), Jalakas (ME-43) ja teised.

Parim rühm õppedukuselts instituudis on O-61 keemia-mäeteaduskonnast, keskmise hindegaga 4,4. Järgnevad E-81, E-82, LK-103 jt.

Mõne aja pärast tuleb jällegi asuda eksamitulle, et anda aru oma tööst semestri vältel. Jääb ainult soovida, et iga üliõpilane annaks parima mitte korrates talvise eksamisesseiooni vigu ja, et rühma MM-25 ajalugu enam kunagi korduks.

I. PAISTE,
ELKNÜ TPI komitee ilige
õppetöö alal

VIIMASELT KOHALT ESIMESELE

Vähemalt keemia-mäeteaduskonna vanemate kursuste üliõpilased ja need õppejõud, kellele on olnud tegemist mäeosakonna praeguse kolmanda kursuse õpperühmaga, mäletavad, milline valulaps oli see rühm siis, kui ta kandis numbreid O-11 ja O-21. Ei möödunud ühtki koosolekut, kus poleks kritiseeritud või negatiivse näitena esile toodud seda rühma. Dekanaadis kiputi juba lootusetult käega lööma. Ja tõesti, kalduti üldiselt arvama, et ega nendest üliõpilastest vist küll ühtki inseneri ei saa.

Esimene eksamisesseioon tõi kaasa üle kümne puuduliku hinne. Toimusid esimesed eksamitrikkuleerimised. Rühma töömeelolu langes veelgi. Ja mitte ainult õppedukusega põlnud rühmal lood halvad — puudus ka kollektiivitunne, puudus ühine võitlusvaim. Igames nokitses omaette lüües aega surnuks kuidas keegi oskas. Komsomoligrupp, eesotsas grupi sekretäri üliõpilase Enn Lütürega, laotas aga nõutult käsi.

Esimene tõsine komsomolikosolek, kus viibisid ka komsomolikomitee esindajad, pani aga poisid juba veidi tõsisemalt mõtlema ja sellest ajast hakati rühmas üksikuid küsimusi arutama ühiselt ja asjalikumalt kui seni.

Ka tene eksamisesseioon raputas rühma veel omajagu, kuigi puudulike hinnete arv oli mõnevõrra väiksem kui esimesel sessioonil. Jällegi tuli paaril mehel instituudist lahkuda. Need aga, kes jäid, hakkasid senisest rohkem kokku hoidma.

Tugeva aluse tõelise kollektiivi tekkimisele pani sõit uudismaale, kuhu läks üksmeelselt üle poole rühma koosseisust. Need aga, kes jäid maha, löid sügisel kaasa kolhooside abistamisega.

misel meie vabariigis ja õppisid siin üksteist lähemalt tundma.

Teine kursus oli vaiksem. Rühmast räägiti juba tunduvalt vähemhalvustavalt ja aasta lõpu poole vaikiti üldse...

Käesoleval õppeaastal hakati aga rühmast jälle palju rääkima ja seekord äkki nagu teaduskonna parima õppedukusega rühmast. Kuid ega see murrang toimunudki nii järsku, nagu paljud arvavad. Nii mitmedki tuliseid vaidlusi tuli pidada rühmavanelmal Kustav Pael ja samuti mõnel teiselgi rühma liikmel selleks, et viia poisse ühe mütsi alla nii suhtumises õppetöösse kui ka ühiskondlike kohustuste täitmisesse. Nüüd aga võime juba kahtlusetada öelda, et õpperühma O-61 üliõpilased on otsustanud saada headeks mäeinsenerideks, sest hea õppedukus ja aktiivne osavõtt komsomolitööst räägivad ise enda eest. Kommunistlik noor Kustav Pae täidab peale rõhmanavema kohustuste edukalt oma ülesandeid ka ELKNÜ TPI komitee sekretäri asetäitjana. Kõigiti eeskujulikud on ühiskondlikus töös ka teaduskonna komsomolibüroo sekretäri asetäitja Harald Viljaste, õpperühma komsomoligrupi sekretär Ülo Sinisalu jt. Ometi seisab õpperühma komsomoligrupil ees veel üks ülesanne — võtta ÜLKNÜ ridadesse vastu ka veel kolm tublit noormeest: Enno Sinisalu, Arvo Toomik ja Eino Peek — siis on rühm täies koosseisus komsomolirühm ja instituudi komsomoliorganisatsioon võib kõigile selle rühma üliõpilastele instituudi lõpetamisel kaasa anda head komsomoli-iseloomustused.

S. SARIST

Õpperühma O-61 üliõpilased kuulamas õppejõu sm. Aruküla vestlust sõidumuljetest Inglismaale ja Rootsi. Vestlusel viibis ka rühmahooldaja õppejõud sm. Kroon.

Kas targa peas on palju tarkust või tarka

«Tallinna Polütehnikus» nr. 7, 1958. a. on toodud sm. Lecessori (arusaamatu, miks autor peab sobivaks esineda säärases küsimuses varjunime all?) artikkel pealkirjaga «Väljendagem õigesti», milles autor toetudes õigekeelsuse sõnaraamatule nõuab soojuse nimetamist soojaks ja temperatuuri nimetamist soojuseks. Peatume järgnevalt mõne üleüldiselt keeleuudusega seosesolevate küsimuste juures, jättes seejuures kõrvale sellele probleemid, nagu seda on uute terminite juurutamine eesti keelt kõneleva elanikkonna hulgas ja segaduse vältimine terminite sarnasuse tõttu soojustehniliste distsipliinide õpetamisel.

Peamiseks sm. Lecessori tugi-punktiks on väide, et termin «soe» on kujunenud samuti nimisõnaks

nagu tark, noor jne. Seejuures on jäänud aga tähele pänemata, et võrdluseks toodud nimisõnad ei väljenda mitte selle kogust, mida nad omadussõnadena iseloomustavad, vaid tõstavad esile omaduse kandjat. Näiteks nimisõna tark tähendab isikut, kes on tark (omadussõna), ei iseloomusta aga seda, kui palju on isiku peas tarkust. Nimisõna noor ei iseloomusta isiku noorust, vaid tähendab noort isikut ennast. Samuti võiks nimisõna soe tähendada eset, mis sisaldab rohkesti soojust, ent tavaliselt seda eesti keeles sellise nimisõnana ei kasutata. Peab märkima, et ka sm. Lecessori enda poolt toodud näide kinnitab ülalrõhitud seisukohti. Kui öeldakse: «Tõin turult väsket ja rohelist», siis mõeldakse just produkte omadustega «värsked» ja «roheli-

ne» (st. omaduse kandjaid). Näite teine pool: «mille värskus ja roheline jätsid soovida» iseloomustab omaduste hulka. Eeltoodu põhjal on loomulik, et kui keha omaduseks on olla soe, siis ta sisaldab soojust samuti, nagu targa mehe peas on palju tarkust, mitte aga tarka. Ülestõdetud küsimuse valgusel vajab nähtavasti korrigeerimist ka õigekeelsuse sõnaraamat.

Sm. Lecessori artikli lugemisel tekib mulje, et selle üheks motiiviks on püüe eesti keele sõnavarast välja lüüda ladina päritolu terminid «temperatuur». Muidugi leidub ka eestikeelne terminoloogia kehade temperatuuri iseloomustamiseks, kusjuures umbes 200 a. tagasi iseloomustati temperatuuri kõrges keeltes terve omadussõnade skaalaga. (Jürg II leheküljel)

